

นิพนธ์ต้นฉบับ

ประสบการณ์ วิธีการ และ ลักษณะการเรียนรู้ ของนิสิตแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉลิม วราวิทย์*

บุญนาท ลายสนิทเสรีกุล**

Varavithya C Laisnitsarekul B. Learning Experience, Activities and Styles of Chulalongkorn medical students. Chula Med J 1982 Jan;26(1):23-28

In order to compare the learning experiences of Chulalongkorn medical curriculum, with learning activities and learning styles of Chulalongkorn medical students in academic year of 1978. The data were selected by using fixed questionnaires which modified from the Preferred Learning Style Index by H.L. Stone from the first to sixth year of Chulalongkorn medical students. The data were analysed and the result shown that the learning style of medical students preferred discovery style more than receptive style (89.58 % and 8.04%) while present the learning activities emphasized on receptive style (53.57 %) eventhough the curriculum intended to implement discovery style (82.07 %)

ในวงการศึกษาคือ เป็นที่ยอมรับกันว่า Tyler⁽¹⁾ ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปในการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ประสบการณ์การเรียนรู้ว่า การจัดประสบการณ์ ลักษณะการเรียนรู้ (learning style) ของผู้เรียน การเรียนรู้นั้นต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัด

* ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** หน่วยแพทยศาสตรศึกษา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดว่าเป็นการเสริมแรงภายนอกอย่างหนึ่ง ซึ่ง De Cecco⁽²⁾ ได้ชี้ให้เห็นว่า การเสริมแรงในการเรียนการสอน นับว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า สอดคล้องตรงกับวิธีการเรียน (learning activity) และลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์หรือไม่ เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ปีการศึกษา 2521 ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะการเรียนรู้แบบรับ (The receptive style) พฤติกรรมในการศึกษาหาความรู้ของผู้เรียนแบบนี้ คือ ผู้เรียนชอบที่จะได้รับความรู้โดยวิธีประเพณีนิยม (traditionally organized form) พอใจในวิธีการสอนแบบบรรยาย ชอบดูการสาธิตจากครู อ่านหนังสือเฉพาะที่ครูกำหนดให้และชอบที่จะให้ครูบอกว่าควรทำอะไร

ลักษณะการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยตนเอง

(The discovery style) พฤติกรรมในการศึกษาหาความรู้ของผู้เรียนแบบนี้ คือ ผู้เรียนชอบศึกษาโครงสร้างหรือหลักการที่สำคัญ ๆ มากกว่ารายละเอียดของเนื้อหาวิชา พอใจที่ได้รับความรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชอบวิธีสอนที่มีกิจกรรมเป็นแบบการอภิปรายการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การศึกษารายบุคคล การมอบหมายงานให้รับผิดชอบและการศึกษาที่ให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา

วิธีการเรียนรู้ ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามที่ผู้สอนกำหนดไว้ เช่น ผู้เรียนฟังบรรยาย, ปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการการเข้าค้นคว้าในห้องสมุด

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กำหนดโดยหลักสูตรและผู้สอนควรปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของหลักสูตรนั้น ๆ อาจเป็นการสอนแบบรับหรือแบบค้นคว้าด้วยตนเอง

วัสดุและวิธีการ

1. **กลุ่มประชากร** กลุ่มประชากรที่นำมาศึกษา ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ปีการศึกษา 2521 ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 612 คน

2. **ลักษณะเครื่องมือ** เครื่องมือที่ใช้เป็นมาตราชี้แมนติค ดิฟเฟอเรนเชียล (Seman-

tic differential) มีข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ โดยในแต่ละข้อคำถาม จะมีคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ กำกับอยู่ทางซ้ายและขวาของมาตรา ซึ่งกำหนดไว้ 7 ระดับ สำหรับให้ผู้ตอบประเมินตามความเป็นจริง และตามความรู้สึก มาตราที่พัฒนามาจากเครื่องมือทางการศึกษา เดอะฟรีเฟอร์ด เลอนนิง สไทล์ อินเดกซ์⁽³⁾ ของศูนย์วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-เมดิสัน

3. การดำเนินงาน

3.1 ผู้วิจัยได้นำมาตราที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 6 เพื่อตรวจสอบความเข้าใจภาษาและวิธีการตอบ เป็นการศึกษานำร่อง (pilot study)

3.2 นำมาตราที่ผ่านการตรวจสอบ ไปใช้กับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา

3.3 ข้อมูลที่ได้รับคืนของนิสิตแพทย์ แต่ละชั้นปี นำมาคำนวณหาค่าร้อยละของแบบ

ตารางที่ 1 จำนวนนิสิตแพทย์ปีการศึกษา 2521 และแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ของการเรียนรู้ชนิดรับ (Receptive) ค้นพบด้วยตนเอง (Discovery) และตัดสินไม่ได้ (Neutral)

3.4 วิเคราะห์หลักสูตรแพทยศาสตร์บัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2521 ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.5 นำผลที่ได้จากนิสิตแพทย์และการวิเคราะห์หลักสูตรมาเปรียบเทียบในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และลักษณะการเรียนรู้

ผลของการศึกษา

การศึกษาวិเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรที่ศึกษาจำนวน 612 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 394 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.37 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 1

ชั้นปีที่ 1	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	แบบสอบถามที่ได้รับคืน (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ
1	91	21	112	49	43.75
2	92	12	104	99	95.19
3	85	13	98	42	42.86
4	83	16	99	95	95.96
5	92	10	102	55	53.92
6	84	13	97	54	55.67
รวม	527	85	612	394	64.37

2. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2521 ได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นแบบรับ 17.93 % เป็นแบบค้นพบด้วยตนเอง 82.07 %

3. นิสิตแพทย์ทุกชั้นปีมีวิธีการเรียนรู้เป็นแบบรับ 43.57 % เป็นแบบค้นพบด้วยตนเอง 41.67 %

4. นิสิตแพทย์ทุกชั้นปีมีลักษณะการเรียนรู้เป็นแบบรับ 8.04 % เป็นแบบค้นพบด้วยตนเอง 89.58 %

5. ลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ในระดับเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก และ คลินิก เป็นแบบค้นพบด้วยตนเอง โดยเฉลี่ยเท่ากับ 89.66 %

ดังแสดงผลในตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 การจัดประสบการณ์ วิธีการ และ ลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ปีการศึกษา 2521

นิสิตแพทย์ ปี	แบบของการเรียนรู้	การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ (%)	วิธีการเรียนรู้ (%)	ลักษณะการเรียนรู้ (%)
1	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	30.43	48.89	15.56
		69.57	40.00	82.22
2	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	32.04	50.70	8.45
		67.96	39.44	87.32
3	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	16.48	44.74	7.89
		83.52	52.63	92.11
4	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	17.50	58.90	8.22
		82.50	39.73	90.41
5	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	9.63	69.09	3.64
		90.37	29.07	92.72
6	รับ ตัดสินไม่ได้ ค้นพบด้วยตนเอง	11.24	44.44	5.55
		88.76	53.70	92.59

ตารางที่ 3 การจัดประสบการณ์ วิธีการ และ ลักษณะการเรียนรู้ของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต และ นิสิตแพทย์ ปีการศึกษา 2521

	แบบของการเรียนรู้		
	รับ	ตัดสินใจไม่ได้	ค้นพบด้วยตนเอง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตร	17.93%	-	82.07%
วิธีการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ทุกชั้นปี	53.57%	4.71%	41.67%
ลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ทุกชั้นปี	8.04%	2.38%	89.58%

วิจารณ์

นักการศึกษาได้เล็งเห็น ความสำคัญของการศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังเช่น Silberman ในปี 1970⁽⁴⁾ ได้รายงานไว้ว่า การสอนที่ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ดีเท่าที่ควร Grasha ในปี 1972⁽⁵⁾ ได้พบว่าการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนแบบประเพณีนิยม (Traditional method) Kraff ในปี 1976⁽⁶⁾ ได้ศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตในมหาวิทยาลัย Delaware โดยสุ่มตัวอย่างนิสิตจำนวน 88 คนให้ตอบแบบมาตราซึ่งพัฒนามาจาก เดอะ กราซา-ริชมานน์ สติวกันท์ เลอนนิง สไตร์ สเกล ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ นิสิตชายชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงชอบที่จะ

ศึกษาหาความรู้ภายในห้องเรียนมากกว่านิสิตชาย และ ในปี 1977 Dunn และคณะ⁽⁷⁾ ได้ศึกษาวิจัยถึงลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนเป็น องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจลักษณะการเรียนรู้ สุ่มใช้กับนักเรียนระดับ 3,4,7 และ 11 รวม 110 คน ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ นักเรียนปรารถนาที่จะได้รับแรงจูงใจจากผู้ใหญ่ ชอบการเรียนรู้ที่มาจากการสอนหลายๆ แบบ ชอบการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการฟังบรรยาย

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ได้กำหนดเวลาสำหรับการสอนแบบค้นพบด้วยตนเองไว้ค่อนข้างสูง เมื่อเฉลี่ยทั้งหกชั้นปี มีค่าเท่ากับ 82.07% และ นิสิตแพทย์ถึง 89.58% ชอบการเรียนรู้แบบค้น

พบด้วยตนเอง ซึ่งแสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของคณะแพทยศาสตร์ ได้ยึดหลักลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก แต่เมื่อพิจารณาวิธีการเรียนรู้ทุกชั้นปีแล้ว จะพบว่าครูจัดเวลาการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยตนเองเพียง 41.67% ซึ่งแสดงว่า การจัดการสอนของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2521 ยังไม่สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และไม่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ทั้งหกชั้นปี ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่คณาจารย์ควรจะได้พิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและในปัจจุบันคณะแพทยศาสตร์ได้นำหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฉบับใหม่ พุทธศักราช 2522⁽⁸⁾ มาใช้ จึงควรจะศึกษาเรื่องนี้ต่อไปว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรใหม่สอดคล้อง

คล้อยกับลักษณะการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์หรือไม่ และการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผลผลิตของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อีกประการหนึ่งวิธีการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงว่าการจัดการสอน ไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนิสิตแพทย์ได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ ปรีดา ทัดนประคิษฐ์ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา อธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานนี้สำเร็จด้วยดี

อ้างอิง

1. Tyler RW. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago : The University of Chicago Press, 1970, 66
2. De Cecco JP. The Psychology of Learning and Instruction : Educational Psychology. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1968, 250
3. Stone HL. Educational instruments : Preferred Learning Style Index. Medical Teacher 1979 ; 1 (1) : 47-48.
4. Silberman CE. Crisis in the Classroom. New York : Random House, 1970, 208-209
5. Grasha AF. Observations on relating teaching goals to student response styles and classroom methods. Am Psychol 1972 Feb ; 27 (2) : 144-147
6. Kraft RE. An analysis of student learning styles. Phys Edu 1976 Oct ; 33 : 140-142
7. Dunn R, Dunn K, Price GE. Diagnosing learning styles : a prescription for avoiding malpractice suits. Phi Delta Kappan, 1977 ; 58 : 418-420
8. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต 2522